

Robert Borkowski

Obraz Agrobombera w opinii studentów Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Bezpieczeństwo : teoria i praktyka : czasopismo Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 10/2, 35-48

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Robert Borkowski

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Obraz Agrobombera w opinii studentów Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wprowadzenie

Terroryzm w XXI wieku powszechnie uważany jest za jedno z najpoważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa współczesnego świata. Ten silnie podsycany, przez polityków, masmedia i przedstawicieli służb specjalnych, stereotyp wykorzystywany jest przez rządzące elity różnych państw do uzasadniania prowadzonej polityki bezpieczeństwa, do powiększania zakresu kompetencji służb specjalnych i poszerzania zakresu inwigilacji społeczeństw oraz do zwiększania wydatków na zbrojenia. Skuteczność zarówno terrorystów, jak i polityków oraz przedstawicieli służb zwalczających terroryzm, wynika z istoty psychologicznego oddziaływania na społeczeństwa. Terroryzm jest bowiem *prima facie* fenomenem psychologicznym, a nie tylko szczególnym rodzajem przestępczości, działalnością zbrojną czy zbrodniczym uprawianiem polityki.

Zamach terrorystyczny to akt kryminalny, który poprzez efekt medialny wzbudza masowe społeczne emocje¹. Media są w stanie stymulować stresy i strach w skali masowej, co rządzący wykorzystywać mogą do celów politycznych, a służby specjalne do umacniania swoich wpływów. Prezentując problematykę terroryzmu na swoich łamach, masmedia spełniają rolę „fabryk strachu” w masowej popkulturze. Dlatego

¹ Por. R. Borkowski, „Fabryki strachu” – obraz terroryzmu jako kicz w medialnej popkulturze, [w:] K. Liedel, P. Piasecka, T. Aleksandrowicz, *Bezpieczeństwo w XXI wieku – asymetryczny świat*, Warszawa 2009, s. 113–123.

też tak istotne jest badanie opinii społecznej w obszarze percepcji zagrożeń zamachami i aktami terroru. Polska jest krajem o bardzo niskim poziomie zagrożeń terrorystycznych, a społeczeństwo polskie nie doświadczyło, jak dotychczas, traumy będącej skutkiem zamachów². Przewidywania reakcji społecznych na incydenty, jak również reakcji na same groźby zamachów mogą stanowić niezwykle użyteczną wiedzę pozwalającą przewidywać społeczne zachowania i skutecznie na nie wpływać. Badanie stanu świadomości społecznej, postaw i opinii na medialne przekazy dotyczące problematyki terroryzmu jest więc niezwykle zasadne³.

Celem badań „Co wiesz o Agrobomberze?”, przeprowadzonych wśród studentów kierunków związanych z bezpieczeństwem (bezpieczeństwo wewnętrzne i bezpieczeństwo narodowe), było zbadanie zasobów potocznej wiedzy o Agrobomberze i okolicznościach potencjalnego zamachu⁴. Badania przeprowadzono w półtora roku po zatrzymaniu Brunona K. i w pół roku po rozpoczęciu jego procesu przed krakowskim sądem. Prokurator postawił Brunonowi K. dziewięć zarzutów, wśród których były namawianie do zamachu (od marca do listopada 2011 r.), przygotowywanie zamachu (od lipca do 7 listopada 2012 r.), pośrednictwa i handlu bronią oraz materiałami wybuchowymi, jak i posiadania broni palnej (tej ostatniej nie znaleziono).

Przyjęto, że po stosunkowo długim okresie czasu od wydarzeń, które zyskały poważny rozgłos medialny (aresztowanie, rozpoczęcie procesu), obraz Agrobombera może mieć już charakter ugruntowanego stereotypu. Głównym problemem badawczym jest zatem pytanie o to, jaki obraz dr inż. Brunona K. dominuje w świadomości i wyobrażeniach ludzi, którzy jako studenci Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie KAAFM powinni interesować się problematyką zagrożeń terrorystycznych w stopniu wyższym niż statystyczny obywatel. Respondentom zadano pytania dotyczące między innymi zawodu, wykształcenia i cech charakteryzujących zatrzymanego pod zarzutem przygotowywania zamachu terrorystycznego Brunona K. Pytano również o *modus operandi* planowanego zamachu, a więc o rodzaj materiału wybuchowego, cel zamachu, sposób umieszczenia ładunku, rodzaj zastosowanego pojazdu itp.

Sprawa Agrobombera w listopadzie 2012 roku wzbudziła ogromne emocje i wywołała w masmediach ożywioną dyskusję na temat rzeczywistego zagrożenia zamachem ze strony pierwszoplanowej postaci dramatu wykreowanego przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego i prokuraturę. Prawdziwość zarzutów postawionych Agrobomberowi poddawali w wątpliwość liczni komentatorzy i autorzy publikacji prasowych⁵. Obecnie, w drugim już roku trwania procesu krakowskiego naukowca, narastają wątpliwości wobec szeregu niespójności w materiale dowodowym przedstawionym przez ABW⁶.

² Por. np. W. Łada, *Polscy terroryści*, Kraków 2014, jak również: K. Liedel, A. Mroczek, *Terror w Polsce – analiza wybranych przypadków*, Warszawa 2013.

³ Por. R. Borkowski, *Czy społeczeństwo polskie jest przygotowane na niebezpieczeństwo ataku terrorystycznego*, [w:] *Terroryzm – globalne wyzwanie*, red. K. Kowalczyk, W. Wróblewski, Szczecin 2006, s. 193–204.

⁴ Badania przeprowadzono metodą ankiety audytoryjnej wśród studentów WNOB KAAFM w dniach 14–20.06.2014 r. Wzięły w niej udział 333 osoby, w tym 48 % M i 52 % K.

⁵ Por. L. Misiak, G. Wierchołowski, *Zamach kontrolowany przez ABW*, „Gazeta Polska” 28.11.2012; M. Walaszczyk, *Hucpa ABW*, „Nasz Dziennik” 21.11.2012; M. Walaszczyk, *Rząd szuka wroga*, „Nasz Dziennik” 22.11.2012 oraz B. Wildstein, *Jaki premier – taki zamach*, „W Sieci” 26.11–9.12.2012.

⁶ K. Kraj, *Dr inż. Brunon Kwiecień – terrorysta tytułarny*, „e-terroryzm” 2014, nr 2, s. 33.

Poza krótko podnoszoną propozycją otoczenia murem gmachu parlamentu, w mniejszym stopniu dyskutowano o możliwości dokonania zamachu na Sejm RP oraz stanie zabezpieczeń głównych obiektów państwowych w stolicy. W publikacjach prasowych 2012 roku (zarówno w poważnej prasie, jak i w tabloidach) sprawa Agrobombera trafiła na czołówki, spychając na plan drugi sprawę matki Madzi z Sosnowca oraz sukces prawnicy w przeprowadzeniu Marszu Niepodległości 11 listopada w Warszawie.

W wielu tytułach prasowych pojawiło się określenie zatrzymanego jako Brunobombera, nie jest to jednak właściwe określenie. Amerykańska terminologia policyjna, na określenie sprawców zamachu bombowego, składa się z terminu *bomber* (dosłownie „bombiarz”, a więc w dawnym polskim nazewnictwie „dynamitard”) oraz przedrostka charakteryzującego typ zamachu, cel ataku lub *modus operandi* sprawcy. Pojawiające się w niektórych publikacjach określenie Sejmobomber w większym stopniu odpowiadałoby wymogom nazewnictwa policyjnego. Gdyby jednak konsekwentnie stosować się do amerykańskiej manieri językowej, to zamiast określenia Brunobomber (od imienia zatrzymanego) należałoby zastosować przedrostek odnoszący się do okoliczności całej sytuacji, a więc typu ładunku, jaki zamierzał skonstruować (miała to być saletra amonowa) oraz jego miejsca pracy (Uniwersytet Rolniczy w Krakowie). Kryptonim Agrobomber jest więc dużo bardziej uzasadniony i taki też został w niniejszym tekście zastosowany. W niektórych publikacjach prasowych wskazywano jeszcze pseudonim Borazol, pod jakim chemik występował na portalach internetowych.

Wyniki badań

W odpowiedzi na pierwsze pytanie respondenci mieli określić, czy w Polsce doszło już do zamachu terrorystycznego, czy tylko do jego planowania, a więc czy Brunon K. dokonał ataku terrorystycznego, usiłował go dokonać, czy też tylko go planował. Z danych zawartych w tabeli 1 widoczne jest, że aż jedna trzecia badanych uznała, na podstawie komunikatów medialnych, że udaremniono dokonanie zamachu, który Agrobomber usiłował przeprowadzić, a dwie trzecie, że tylko planował zamach na Sejm. Absolutna większość badanych (82%) prawidłowo wskazała Kraków jako miejsce zamieszkania Agrobombera, prawie co piąty respondent (16%) nie wiedział jednak z jakiego miasta pochodzi Brunon, a 2% badanych mylnie wskazało na stolicę.

Tabela 1. Czy Agrobomber dokonał zamachu?

Dokonał zamachu	0
Usiłował dokonać zamachu	34
Planował zamach	62
Nie wiem	4

Źródło: opracowanie własne.

Również znacząca większość (77%) prawidłowo odpowiedziała na pytanie o zawód Agrobombera podając, że jest on chemikiem. Tylko 6% uznało, że jest on

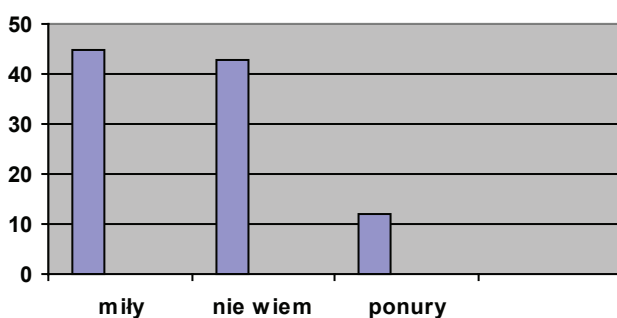
filozofem, 3%, że górnikiem, a pozostali (14%) nie udzielili żadnej odpowiedzi. Żaden spośród badanych nie wybrał natomiast opcji rolnik, policjant, kierowca, ani polityk.

Media, szczególnie prasa krakowska, podawały szereg informacji na temat pracy i życia codziennego wykładowcy Uniwersytetu Rolniczego. Pisano między innymi o tym, że prowadził skromny tryb życia i najczęściej poruszał się po Krakowie autobusem, chociaż posiada własny samochód. Połowie respondentów (45 %) zapewne znane były te informacje, bowiem wskazali one te dwa środki lokomocji (samochód – 23% i autobus – 22 %). Taki sam odsetek (45 %) nie wiedział nic o sposobie poruszania się wykładowcy krakowskiej uczelni, a pozostałe 10% badanych wskazało inne środki (3% – rower i 7% pieszo).

Przytaczając elementy biografii adiunkta UR wskazywano jego młodzieńcze zainteresowanie pirotechniką, które doprowadziło go do poważnego wypadku, w następstwie którego uległ okaleczeniu. Prasa podawała różne informacje na ten temat, zadano więc badanym pytanie o ilość palców u obu rąk doktora inżyniera, zważywszy wagę tej informacji dla oceny jego zdolności do kierowania ciężkimi pojazdami mechanicznymi, przy pomocy których miał dokonać planowanego ataku. Trzy czwarte badanych (75%) wskazała pełną ilość dziesięciu palców, dziewięć palców 11%, osiem palców – 1%, siedem palców 2%, sześć palców 1%, a pozostałych 10% nie potrafiło udzielić na to pytanie odpowiedzi.

Media, rysując sensacyjny obraz terrorysty, podawały najrozmaitsze i sprzeczne ze sobą doniesienia. Część dziennikarzy pisała o osobowości chłodnego ekscentryka, skłonności do konfliktów i agresji, część natomiast rysowała obraz człowieka spokojnego, sympatycznego i komunikatywnego⁷, dlatego też jedno z pytań dotyczyło opinii respondentów o jego osobowość. Zdziwiająca, że w opinii największej grupy badanych (45%) wykładowca krakowskiego Uniwersytetu Rolniczego jawi się jako osoba uprzejma, miła, rozmowna, towarzyska i uśmiechnięta.

Wykres 1. Osobowość Agrobombera

Źródło: opracowanie własne.

Zapewne na ukształtowanie się tego rodzaju opinii, najpoważniejszy wpływ wywarł przekaz wizualny, a więc opublikowanie w prasie i na portalach internetowych zdjęć twarzy dr inż. Brunona K. Nawet bez ekspertyzy psychologicznej, dotyczącej

⁷ A. Szulc, *Niewidoczność*, „Newsweek” 26.11–2.12.2012.

komunikowania niewerbalnego, w oczywisty sposób stwierdzić można, że na tle podobizn prokuratorów i funkcjonariuszy związanych ze sprawą (w tym uczestniczących w konferencji prasowej 12 listopada 2012 r.), opublikowany wizerunek Brunona K. wzbudza sympatię. Tylko według jednej dziesiątej badanych (12%) Agrobomber jest osobą małowąwną, skrytą, nieprzyjazną i ponurą. Pozostali respondenci (43%) nie potrafili wyrazić żadnej opinii na temat tego, jaki w rzeczywistości może być zatrzymany przez ABW chemik.

Kolejne pytanie o wyznawaną ideologię sprawiło badanym znaczną trudność, większość, blisko dwie trzecie (58%) nie potrafiła bowiem udzielić żadnej odpowiedzi (tabela 3). Radykalnie prawicowe poglądy wskazał co piąty respondent (19%). Stosunkowo wysoki odsetek badanych (16%) wskazał lewacki radykalizm, niewielkie grupy respondentów wybrały pozostałe możliwości (faszyzm, ekologizm, islamizm) składające się w sumie na 7%. Respondenci proszeni byli też o określenie wyznania religijnego Brunona K. Absolutna większość dwóch trzecich (65%) nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie. Jedna trzecia (33%) uznała, że jest on katolikiem, a 2% respondentów wyraziło opinię, że Brunon K. jest ateistą. Widoczna jest zatem wyraźna niespójność w poglądach respondentów, zważywszy rozkład odpowiedzi na poprzednie pytanie.

Tabela 2. Jaką ideologię wyznaje Brunon K.?

Ekologiczny radykalizm	2
Lewacki radykalizm	16
Islamizm	3
Prawicowy radykalizm	19
Faszyzm	2
Nie wiem	58

Źródło: opracowanie własne.

Na pytanie, czy Brunon K. reprezentował typ „samotnego wilka”⁸ czy też działał w grupie terrorystycznej absolutna większość trzech czwartych respondentów (tabela 3) uważa, że wykładowca działał samotnie.

Tabela 3. Czy Agrobomber działał sam czy w grupie?

Działał samotnie	75
Przystąpił do organizacji	8
Stworzył organizację	1
Trudno powiedzieć	16

Źródło: opracowanie własne.

W licznych doniesieniach prasowych pojawiały się informacje o rzekomym gromadzeniu przez chemika znacznych ilości materiałów wybuchowych⁹. Agencja Bezpie-

⁸ Na temat działań „samotnych wilków” i oporu niekierowanego zob. szerzej J. Tomasiewicz, *Zło w imię dobra – zjawisko przemocy w polityce*, Warszawa 2009, s. 90–102.

⁹ M. Rubaj, *Breivik i Brunon K. mieli wspólnego dostawcę*, „Fakt” 27.11.2012.

czeństwa Wewnętrznego zarzuciła Brunonowi K., że zamierzał zakupić 4 tony saletry amonowej celem skonstruowania ładunku wybuchowego o potężnej sile. Respondentom zadano więc pytania o to, jaką ilość materiałów wybuchowych posiadał ich zdaniem „Agrobomber”, jak również o rodzaj materiału wybuchowego, jaki miałyby zostać użyty przez potencjalnie najgroźniejszego z polskich terrorystów.

Pojawia się pytanie, dlaczego wersję oficjalną ABW uznano za prawdziwą zaledwie 12% badanych (tabela 4), największą natomiast grupą respondentów (46%) uważa, że ilością będącą w posiadaniu chemika było 400 kg środków wybuchowych. Jeśli chodzi o rodzaj zastosowanego środka, to przeszło jedna trzecia (35%) respondentów uważa, że w ewentualnym zamachu Agrobomber miałyby użyć mieszaniny różnych materiałów wybuchowych, blisko jedna trzecia (32%) uznała, że materiałem tym byłby trotyl, natomiast co czwarty respondent (23%) nie potrafił wskazać żadnego materiału wybuchowego.

Tabela 4. Jaką ilością materiałów wybuchowych dysponował Brunon K.?

14 ton	0
4 tony	12
400 kg	46
40 kg	9
4 kg	11
Nieznaczną ilością	6
Miał zakupić	2
Nie mam zdania	14

Źródło: opracowanie własne.

Zastanawia fakt, że tylko co dziesiąty badany (10%) wskazał saletrę amonową jako materiał, który według ABW miał być dostępny i który miał zostać zakupiony w dużych ilościach przez potencjalnego zamachowca.

Jednym z zarzutów postawionych Brunonowi K. przez prokuraturę był zarzut nielegalnego posiadania broni palnej. Podczas konferencji prasowej w trzy dni po zatrzymaniu chemika, przedstawiciele prokuratury oraz ABW podali informację o kilkunastu sztukach broni palnej (później ilość ta wzrosła do 35 sztuk) będącej jakoby w posiadaniu wykładowcy. W materiale fotograficznym przekazanym redakcjom gazet i czasopism znalazło się jednak tylko zdjęcie kompletnego korpusu pistoletu TT, fotografie części pistoletowych oraz fotografia korpusu granatu (być może ćwiczebnego). Tylko takie zdjęcia zostały opublikowane, nie ujawniono więc fotografii wzmiankowanych kilkunastu sztuk broni. Na pytanie o zasoby broni palnej posiadane przez Agrobombera trzy czwarte badanych (73%) uznało, że trudno cokolwiek na ten temat wyrokować. Prawie co piąty respondent (w sumie 18%) został przekonany przez media, że Brunon K. posiadał broń palną, przy czym 9% uznało, że chodzi o kilka sztuk broni, 6%, że o jeden pistolet, a tylko 3% respondentów uznało, że w grę wchodziło kilkanaście sztuk broni. Co dziesiąty respondent uznaje, że wykładowca w ogóle nie posiadał broni palnej, przy czym część uważa, że mogło chodzić o posiadanie pistoletu gazowego (5%), a część, że o kolekcjonerskie części broni i uzbrojenia (4%).

Absolutna większość (93%) badanych wie, że obiektem, w którym Agrobomber miał dokonać zamachu, byłby gmach Sejmu RP. Nikt z respondentów nie wybrał innej propozycji (pałac prezydenta RP, Świątynia Opatrzności Bożej, Pałac Kultury i Nauki, Wawel)¹⁰. Na pytanie o to, kto miał być głównym celem zamachu połowa respondentów (48%) prawidłowo (tzn. zgodnie z przekazem, jaki wystąpił we wszystkich mediach) wskazała prezydenta i posłów. Wskazanie na premiera RP, posłów Platformy Obywatelskiej, posłów Prawa i Sprawiedliwości zyskało równe ilości odpowiedzi (po 12% każde) i tylko nieznaczny odsetek (16%) nie potrafił udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Znaczny rozrzut odpowiedzi dotyczył *modus operandi* potencjalnego zamachowca. Rysując rozmaite scenariusze zamachu media podawały często sprzeczne informacje. Sama ABW kilkakrotnie zmieniała oficjalną wersję scenariusza, jaki miałyby zrealizować przyszły terrorysta. Największa grupa respondentów (43%) uznała, że w grę wchodziłoby zdalne odpalenie ładunku wybuchowego przez Brunona K. Dwukrotnie mniej badanych (18%) wskazało samobójczy atak pojazdem mechanicznym, samochodem wypełnionym materiałami wybuchowymi, który to scenariusz jawi się jako ostateczna wersja udaremnionego zamachu podana do mediów przez ABW. Co dziesiąty badany (11%) uznał, że „terrorysta” miał niepostrzeżenie wnieść ładunek ukryty pod swoim ubraniem i w samobójczym zamachu (*human bomb*) dokonać jego eksplozji na terenie Sejmu. Tylko 5% wybrało scenariusz zamachu dokonanego przez współnika Brunona K. (to także wersja lansowana swego czasu przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego), a pozostała jedna czwarta respondentów (23%) nie zdecydowała się na wybór żadnej możliwości.

Jeśli zamachowiec miałby użyć samochodu, to powstaje pytanie o rodzaj pojazdu, który mógłby zakupić za pensję adiunkta wyższej uczelni i poprowadzić posiadacz prawa jazdy kategorii B z okaleczonymi dłońmi. Największa grupa badanych nie potrafiła sobie wyobrazić, jakiego pojazdu miałby użyć Brunon K. Według co piątego respondenta (21%) byłby to po prostu samochód osobowy, skoro w opinii zbliżonego odsetka (23%) wykładowca na co dzień poruszał się takim właśnie środkiem lokomocji.

Tabela 5. Jakiego pojazdu miał użyć Agrobomber?

Bus	14
Karetka	3
Samochód ciężarowy	6
Furgon „Żuk”	6
Cysterna	2
Samochód osobowy	21
Transporter SKOT	5
Nie wiem	43

Źródło: opracowanie własne.

¹⁰ Por. W. Czuchnowski, *Bomba na parlament*, „Gazeta Wyborcza” 21.11.2012.

Tylko nieznaczny odsetek badanych studentów (5%) wskazał transporter opancerzony SKOT, którym to pojazdem miałyby wjechać do Sejmu krakowski terrorysta. Ta wersja ataku na parlament została wprowadzona przez ABW w rok po zatrzymaniu Brunona K. i przedstawiona w procesie sądowym jako beزالternatywny scenariusz zamachu.

Wprawdzie w odpowiedzi na pytanie o to, kto zatrzymał potencjalnego terrorystę, największa grupa respondentów prawidłowo wskazała Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, to jednak stanowiło to zaledwie 38% wskazań. Policję wskazał co dziesiąty (12%) badany, Centralne Biuro Śledcze co piąty badany (20%), 5% wskazało funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu, a co czwarty respondent (25%) nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Wreszcie końcowe pytania kwestionariusza ankiety miały na celu zbadanie wyobrażenia respondentów na temat rodzaju i czasokresu pracy operacyjnej funkcjonariuszy rozpracowujących chemika. W odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób trafiono na trop zamachowca, największa grupa respondentów uznała, że swój sukces Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego zawdzięcza monitoringowi Internetu, w tym śledzeniu wpisów o agresywnych treściach politycznych (tabela 6), w dalszej kolejności uznano, że dzięki przekazaniu funkcjonariuszom sygnałów o niebezpiecznych treściach wykładów przez zaniepokojonych. Część badanych za najbardziej prawdopodobne uznała powiadomienie organów ścigania przez żonę Brunona K.

Wyobrażenia o tym, jak długo Brunon K. mógł być poddany inwigilacji i działaniom operacyjnym zanim podjęto decyzję o jego zatrzymaniu kształtują się u respondentów bardzo różnie. Największa grupa badanych (38%) nie ma żadnego zdania na ten temat. Przeszło jedna trzecia (36%) uznała, że wystarczy kilka tygodni pracy operacyjnej, natomiast co piąty badany (21%) uznał, że funkcjonariusze poddali chemika obserwacji przez rok, a tylko 5% wyraziło opinię, że mógł on być przedmiotem działań operacyjnych nawet przez kilka lat.

Tabela 6. W jaki sposób trafiono na trop zamachowca?

Monitorując agresywne komentarze w Internecie	22
Otrzymując informację o treści wykładów z chemii	12
Otrzymując donos od żony Brunona K.	11
Monitorując rynek niebezpiecznych substancji	3
Otrzymując donos od sprzedawcy nawozów sztucznych	2
Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe	9
Nie wiem	41

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

1. Obraz Agrobombera, jaki rysuje się z uzyskanych wyników badania opinii studentów WNOB KAAFm, jest wysoce niespójny, co wyjaśnić można ogromnym zróżnicowaniem informacji podawanych przez media. Prawie każdy z dzienników i tygodników, stacji radiowych oraz portali internetowych prezentował odmienny

obraz zatrzymanego przez ABW chemika. Przyczyny tego zróżnicowania treści wymagałyby osobnej analizy. Również informacje podawane przez wiodące stacje TV zmieniały się wielokrotnie od chwili zatrzymania Brunona K. aż do rozpoczęcia jego procesu.

- Większość badanych uznaje prawdziwość zarzutów odnośnie usiłowania dokonania zamachu, zaplanowania dokonania zamachu, jak również celu zamachu, a także posiadania materiałów wybuchowych przez wykładowcę krakowskiego Uniwersytetu Rolniczego. Ich wiedza na temat osoby Brunona K., w tym jego profesji, jest również zgodna z treścią medialnych doniesień.
- W odniesieniu do kwestii posiadania broni palnej oraz członkostwa w grupie zbrojnej badani wykazują sceptycyzm, co może dziwić wobec przekonania, że posiadał materiały wybuchowe. W sprawie sposobu dokonania zamachu oraz rodzaju pojazdu, jaki miałby zostać użyty, poglądy respondentów wykazują z kolei daleko posunięte zróżnicowanie i niespójność, co wynika z ogromnego zróżnicowania scenariuszy prezentowanych przez poszczególne redakcje oraz ze zróżnicowania wersji udaremnionego zamachu przedstawianych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego.
- Większość respondentów nie potrafi określić poglądów politycznych zatrzymanego przez ABW chemika, co oznacza, że nie są w stanie określić ideowych motywów potencjalnego zamachu. Większość badanych nie wie również, że Brunon K. został zatrzymany przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, znacząca część respondentów sądzi, że dokonali tego funkcjonariusze Policji.
- Wyrazem największej niespójności poglądów badanych osób jest niewątpliwie uznanie Agrobombera za osobę sympatyczną przez blisko połowę respondentów.

Aneks:

Kwestionariusz ankiety Co wiesz o „Agrobomberze”?

- Czy podejrzany „Agrobomber” Brunon K.:
 - dokonał zamachu bombowego
 - usiłował dokonać zamachu
 - planował dokonanie zamachu
 - nie wiem
- Czy „Agrobomber” działał sam czy w grupie?
 - tak, działał samotnie
 - stworzył organizację terrorystyczną
 - przystąpił do istniejącej organizacji
 - nie wiem
- Brunona K. można określić jako wyznawcę ideologii:
 - ekologicznego radykalizmu
 - lewackiego radykalizmu

- c) islamskiego radykalizmu
- d) prawicowego radykalizmu
- e) faszystowskiej
- f) nie wiem

4. Jaką ilość materiałów wybuchowych posiadał „Agrobomber”?

- a) 14 ton
- b) 4 tony
- c) 400 kg
- d) 40 kg
- e) 4 kg
- f) nieznaczną ilość
- g) dopiero miał zakupić materiały
- h) nie wiem

4. Jakiego materiału wybuchowego miałby użyć w ewentualnym zamachu?

- a) trotylu
- b) saletry amonowej
- c) mieszaniny różnych materiałów
- d) nie wiem

5. Ile palców u obu rąk w sumie ma Brunon K.?

6. W jakim mieście mieszka Brunon K.?

7. Kim z zawodu jest Brunon K.?

- a) rolnikiem
- b) policjantem
- c) kierowcą
- d) chemikiem
- e) górnikiem
- f) filozofem
- g) politykiem
- h) nie wiem

8. Jak poruszał się po mieście Brunon K.?

- a) samochodem
- b) rowerem
- c) pieszo
- d) autobusem
- e) nie wiem

9. Czy Brunon K. posiadał broń palną?

- a) tak, kilkanaście sztuk
- b) tak, kilka sztuk
- c) tak, jeden pistolet

- d) nie, miał tylko pistolet gazowy
- e) nie, miał kolekcjonerskie części broni
- f) nie wiem

10. Co wiesz o osobowości Brunona K.?

- a) był małomówny, skryty, nieprzyjazny, ponury
- b) był uprzejmy, rozmowny, towarzyski, uśmiechnięty
- c) nic nie wiem na ten temat

11. Brunon K. jest:

- a) niewierzący
- b) katolikiem
- c) żydem
- d) muzułmaninem
- e) członkiem sekty religijnej
- f) nie wiem

12. Jaki budynek miał być celem potencjalnego ataku?

- a) gmach Sejmu
- b) pałac prezydencki
- c) Świątynia Opatrzności Bożej w Warszawie
- d) meczet w Warszawie
- e) Stadion Narodowy w Warszawie
- f) Pałac Kultury w Warszawie
- g) Wawel
- h) nie wiem

13. Kto miał być głównym celem zamachu?

- a) posłowie PO
- b) posłowie PiS
- c) prezydent i posłowie
- d) premier
- e) nie wiem

14. Jaką metodą miałby być dokonany zamach?

- a) wniesienie bomby pod ubraniem przez Brunona K.
- b) zdalne odpalenie ładunku przez Brunona K.
- c) samobójczy wjazd Brunona K. samochodem z materiałami wybuchowymi
- d) samobójczy wjazd współnika Brunona K. samochodem z materiałami wybuchowymi
- e) nie wiem

15. Jeśli zamachowiec miałby użyć samochodu, to byłby to:

- a) bus
- b) karetka
- c) ciężarówka
- d) furgon „Żuk”

- e) cysterna
- f) samochód osobowy
- g) transporter SKOT
- h) nie wiem

16. Kto schwycił Brunona K.?

- a) policja
- b) ABW
- c) BOR
- d) CBŚ
- e) nie wiem

17. W jaki sposób trafiono na trop zamachowca?

- a) monitorując wpisy o agresywnych treściach politycznych w Internecie
- b) otrzymując sygnał o wykładach Brunona K. z chemii wybuchów
- c) monitorując rynek materiałów wybuchowych i niebezpiecznych substancji
- d) otrzymując donos od żony Brunona K.
- e) otrzymując donos od sprzedawcy nawozów sztucznych
- f) badając wpis w Internecie o zakładaniu grupy zbrojnej
- g) wszystkie powyższe
- h) żaden z powyższych
- i) nie wiem

18. Jak długo obserwowano Brunona K. zanim podjęto decyzję o jego zatrzymaniu?

- a) kilka lat
- b) rok
- c) kilka tygodni
- d) nie wiem

19. Płeć:

- a) K
- b) M

Obraz Agrobombera w opinii studentów Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest prezentacji wyników badania opinii społecznej przeprowadzonych wśród słuchaczy studiów kierunków bezpieczeństwo narodowe oraz bezpieczeństwo wewnętrzne w 2014 roku. Głównym problemem badawczym jest pytanie o to, jaki obraz Brunona K. dominuje w świadomości i wyobrażeniach ludzi, którzy jako studenci Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie interesują się problematyką zagrożeń terrorystycznych w stopniu wyższym niż statystyczny obywatel. Respondentom zadano między innymi

pytania dotyczące zawodu, wykształcenia, cech fizycznych zatrzymanego pod zarzutem przygotowywania zamachu terrorystycznego Brunona K. Pytano również o *modus operandi* planowanego zamachu, a więc o rodzaj materiału wybuchowego, cel zamachu, sposób umieszczenia ładunku, rodzaj zastosowanego pojazdu itp. Autor podjął również próbę porównania obrazu Agrobombera, jaki wyłonił się z badania opinii społecznej z obrazem terrorysty przedstawionym w prasie polskiej.

Słowa kluczowe: terroryzm, Agrobomber, bezpieczeństwo wewnętrzne, służby specjalne, opinia społeczna, radykalizacja

*Agrobomber's image – opinions of students
from the Faculty of Security Sciences of Andrzej Frycz
Modrzewski Cracow University*

Abstract

The article is devoted to the presentation of the results of the opinion polls conducted in 2014 among the students of the faculty of National security and Internal security. The main research problem is the question of how the image of Bruno K. dominates the minds and imagination of people who, as students of the Faculty of Security, are interested in the issues of terrorist threats. The respondents were asked, among other things, some questions regarding the profession, education and physical characteristics of Bruno K arrested on a charge of preparing a terrorist attack. They were also asked about the *modus operandi* of the planned attack and therefore the type of explosive, the purpose of the coup, the method of placing the load, the type of vehicle used, etc. The author also made a comparison test juxtaposing Agrobomber's image that emerged from the survey of public opinion with a picture of the terrorist presented in the Polish press.

Key words: terrorism, Agrobomber, internal security, intelligence, public opinion, radicalisation

*Образ «Агробомбера» в оценке студентов Факультета наук
об безопасности Краковской академии им. Анджея Фрыча
Моджевского*

Резюме

В статье представлены результаты исследования общественного мнения, проведенного среди студентов специальностей «национальная безопасность» и «внутренняя безопасность» в 2014 году. Основной проблемой исследований является вопрос о том, какой образ Брунона К. доминирует в сознании и воображении людей, особенно студентов Факультета наук об безопасности, которые интересуются вопросами террористических угроз в большей степени, чем статистический гражданин. Респондентам, в частности были заданы вопросы, касающиеся профессии, образования, физических характеристик задержанного по подозрению в подготовке теракта Брунона К. Был поставлен также вопрос о *modus operandi* планируемого

Robert Borkowski

теракта, т.е. о типе взрывчатого вещества, цели теракта, способе размещения взрывного устройства, типе использованного транспортного средства, и т.д. Автор предпринял также попытку сравнить образ «Агробомбера», возникший в результате изучения мнения студентов, с образом террориста, представленного в польской прессе.

Ключевые слова: терроризм, Агробомбер, внутренняя безопасность, спецслужбы, общественное мнение, радикализация